

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**«Виробнича лікарська практика»**

(назва освітнього компонента)

Спеціальність: **222 «Медицина»**
Освітньо-професійна програма: **«Медицина»**
Код компонента в освітній програмі: **ОК 40**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **денна**
Рік навчання: **5**
Семестр(и): **весняний**
Тип освітнього компонента: **основний**
Навчальний рік: **2028-2029**

Обсяг: **_0,83_ кредити ECTS (25 год.)**
Навчальні заняття: **практичні, заняття**
Підсумковий контроль: **залік**
Пререквізити: **Анатомії людини», «Фізіологія», «Клінічна анатомія і оперативна хірургія», «Патоморфології», «Патофізіології», «Фармакологія». «Перша невідкладна допомога», «Догляд за хворими», «Медичні симуляції», «Пропедевтика медицини», та «Сестринська практика».**

Кафедра/підрозділ: кафедра хірургії №4 вул. Краснодарська, 104, КНП МБЛ № 18 ХМР,

Керівник освітнього компонента: доцент, Смоляник Костянтин Миколайович
km.smolianyuk@knu.edu.ua

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle): <https://distance.knu.edu.ua/course/index.php?categoryid=542>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«Виробнича лікарська практика» спрямований на формування у здобувачів освіти практичних компетентностей, необхідних для роботи на амбулаторному етапі хірургічної допомоги. Практика забезпечує оволодіння навичками прийому пацієнтів, проведення опитування та фізикального обстеження, визначення попереднього діагнозу, вибору обсягу додаткових обстежень та оформлення медичної документації відповідно до чинних вимог. Особливу увагу приділено виконанню базових хірургічних маніпуляцій, веденню пацієнтів із гнійно-запальною патологією, оцінці невідкладних станів та визначенню тактики лікування на первинному рівні. Студенти залучаються до роботи перев'язочної, операційного блоку, кабінету невідкладної допомоги та ендоскопічного відділення, що сприяє формуванню професійних навичок та розвитку клінічного мислення. Перелік критеріїв надання хірургічної допомоги регламентується відповідними уніфікованими клінічними протоколами за спеціальністю «Хірургія» МОЗ України.

МЕТА КУРСУ є:

- формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про організацію, зміст і особливості амбулаторної хірургічної допомоги в умовах поліклініки;
- оволодіння знаннями щодо принципів роботи хірургічного кабінету, перев'язочної, операційної та кабінету невідкладної допомоги;
- набуття практичних умінь проводити опитування, фізикальне обстеження, визначати провідні синдроми та формувати попередній діагноз;
- формування навичок ведення медичної документації (амбулаторна карта, журнали реєстрації, направлення, висновки, листки тимчасової непрацездатності);
- оволодіння базовими маніпуляціями амбулаторної хірургії: перев'язки, розкриття гнійників, ПХО ран, оцінка показань до профілактики правця;
- формування здатності працювати в ендоскопічному кабінеті, опановувати принципи участі в ректороманоскопії, ФГДС, бронхоскопії та інтерпретації результатів інструментальних досліджень;
- засвоєння алгоритмів надання допомоги при невідкладних станах у поліклініці — асфіксіях, гострому болю в животі, шоках, кровотечах, опіках і відмороженнях;
- розвиток професійного клінічного мислення та здатності приймати виважені рішення в умовах обмеженого часу та ресурсу;
- виховання відповідального, етичного й деонтологічно коректного ставлення до пацієнтів амбулаторної хірургічної служби.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
- Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.
- Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки з позиції доказової медицини у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання.
- Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
- Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

- Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).
- Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
- Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.
- Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у тому числі міжнародними, заснованими на принципах доказової медицини; у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
- Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- Визначати підхід, план та тактику ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- Проводити оцінку загального стану новонародженої дитини шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

- Проводити оцінку та моніторинг розвитку дитини, надавати рекомендації з вигодовування та особливостей харчування залежно від віку, організовувати проведення профілактичних щеплень за календарем.
- Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомоги при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.
- Організовувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах.
- Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.
- Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних, інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
- Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців; управляти конфліктами на міжособистісному та організаційному (професійному) рівні, налагоджувати ефективну комунікацію в фаховому та нефаховому середовищі.
- Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організовувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.
- Діяти у професійній сфері з урахуванням власної свободи й безпеки у співпраці й порозумінні з членами соціума – як фахівцями, так і нефахівцями; вміти приймати рішення самостійно, нести відповідальність за свої дії; ефективно працювати в команді, керуючись принципами лідерства та взаємоповаги.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем практичних /лабораторних занять/ семінарів (5 год.):

1. Принципи роботи хірургічного відділення поліклініки; веденні медичної документації (документація кабінету хірурга: книга для реєстрації хворих, операційний журнал, журнал обліку вакцинації, листків тимчасової непрацездатності і книга їх обліку, амбулаторні карти, журнал реєстрації профоглядів тощо). Робота в операційній і перев'язочній хірургічного відділення поліклініки

2. Прийом хворого. Проведення опитування та фізикального обстеження пацієнтів. Заповнення амбулаторної карти хворого. Визначення обсягу додаткових досліджень. Встановлення попереднього діагнозу. Визначення тактики подальшого лікування та працездатності хворого. Робота в ендоскопічному кабінеті, в кабінеті невідкладної допомоги поліклініки.

3. Диференційний залік

Перелік тем самостійної роботи студента (20 год.)

1. Принципи роботи хірургічного відділення поліклініки; веденні медичної документації (документація кабінету хірурга: книга для реєстрації хворих, операційний журнал, журнал обліку вакцинації, листків тимчасової непрацездатності і книга їх обліку, амбулаторні карти, журнал реєстрації профоглядів тощо). Робота в операційній і перев'язочній хірургічного відділення поліклініки

2. Робота в операційній і перев'язочній хірургічного відділення поліклініки – виконання перев'язок, розкриття гнійників, первинна хірургічна обробка ран. Визначення показань до профілактики правця.

3. Прийом хворого. Проведення опитування та фізикального обстеження пацієнтів. Заповнення амбулаторної карти хворого. Визначення обсягу додаткових досліджень. Встановлення попереднього діагнозу. Визначення тактики подальшого лікування та працездатності хворого. Робота в ендоскопічному кабінеті, в кабінеті невідкладної допомоги поліклініки.

4. Робота в ендоскопічному кабінеті – участь у виконанні ректороманоскопії, колоноскопії, бронхоскопії, фіброгастроудоденоскопії, КТ, мамографії, УЗД, інтерпретація рентгенограм. Участь у онкоогляді пацієнтів. Робота в кабінеті невідкладної допомоги поліклініки: огляд хворого, визначення провідних синдромів при невідкладних станах та надання допомоги при асфіксіях (пункція трахеї та трахеостомія), тромбоемболії легеневої артерії, шоках, болю в животі, зовнішніх кровотечах. Перша допомога при опіках та відмороженнях. Оцінка стану хворого, транспортна іммобілізація при переломах кісток.

5. Підготовка до диференційного заліку

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних

компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекції; практичні заняття, ділові ігри, доповіді студентів, моделювання проблемних ситуацій, вирішення ситуаційних та практичних завдань, а також самостійна робота здобувачів вищої освіти з інформаційними джерелами.

Протягом вивчення освітнього компоненту всі види діяльності здобувачів вищої освіти підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів).

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/doc_block_type/instrukcziyi-navchalnogo-proczesu/). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbnmnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70 – 120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за обидва семестри становить **загальну навчальну діяльність (ЗНД)**.

Індивідуальні завдання (ІЗЗ) Індивідуальні завдання студента (далі – ІЗС) не є обов'язковим елементом, але при бажанні здобувача освіти може бути виконане і оцінюються в балах ECTS (не більше 10), які додаються до суми балів, набраних за поточну навчальну діяльність. На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (не більше 10).

Підсумковий контроль. Умовою допуску до диф.заліку є набрання 70 балів ЗНД. Оцінка за диф.залік становить від 50 до 80 балів.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ІЗ + ДЗ$.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbnmnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle
- *інші вимоги кафедри*

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базова

1. Загальний догляд за хворими: підручник / Касевич Н. М., Литвиненко В. І. — Київ: Видавництво «Медицина», 2021. — 450 с.
2. Клінічний огляд за Маклаудом: 15-е видання / Анна Р. Довер, Дж. Аластер Іннес, Карен Фейргерст.: ВСВ “Медицина”, 2024. — 479 с.
3. Догоспітальна допомога при травмах: 9-е видання / Рой Л. Елсон, Кайі Г. Ган, Джон Е. Кемпбелл.: ВСВ “Медицина”, 2023. — 464 с.
4. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посібник / Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар; за ред. Л.М. Ковальчука, О.В. Кононова. — 3-є вид., переробл. і допов. — К.: ВСВ “Медицина”, 2017. — 600 с.

5. Brunner & Suddarth's Textbook of Medical Surgical Nursing, 15th Ed. / Janice L. Hinkle, Kerry H. Cheever, Kristen J. Overbaugh. — Wolters Kluwer, 2021. — 2352 с.

Допоміжна

1. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога: підручник / І.С. Зозуля, А.О. Волосовець, О.Г. Шекера та ін. — 5-е видання: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2023 – 560с.

2. Масаж дорослих і дітей: навчальний посібник / П.Б. Єфіменко, О.П. Каніщева, О.В. Свєрчкова: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2023 – 215с.

3. The Comprehensive Textbook of Healthcare Simulation / Adam I. Levine, Samuel DeMaria Jr, Andrew D. Schwartz, Alan J. Sim. — Springer, 2023.

4. Наказ МОЗ України № 460 від 01.06.13 Про затвердження протоколів медичної сестри (фельдшера, акушерки) з догляду за пацієнтом та виконання основних медичних процедур та маніпуляцій. [електронний ресурс]

5. Наказ МОЗ України № 798 від 21.09.2010 Про затвердження методичних рекомендацій "Хірургічна та гігієнічна обробка рук медичного персоналу".

Інформаційні ресурси

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ — Наказ ХНМУ № 305 від 27.08.2019. https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_sex.pdf?utm_source=chatgpt.com

Положення про організацію інклюзивного супроводу освітнього процесу у ХНМУ — затверджено у 2024 р. https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/02/polog_org_incl-suprov.pdf?utm_source=chatgpt.com

Положення про організацію інклюзивного навчання у ХНМУ — про організацію навчання здобувачів із особливими освітніми потребами. https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/12/proekt_polog_inkl_navch.pdf?utm_source=chatgpt.com

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у ХНМУ https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/polog_ad.pdf?utm_source=chatgpt.com.

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики, управління конфліктами ХНМУ https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/pol_komis_ad.pdf?utm_source=chatgpt.com

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення здобувачами освіти окремих дисциплін понад обсяг навчального плану https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/poriad_pogl-vyv_dysc.pdf?utm_source=chatgpt.com.

Зав. кафедри професор _____ (підпис) Віталій МАКАРОВ